

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Občni zbor „Slov. kmet. društva za gornjegrajski okraj“.

Iz gornjesavinjske doline.

Tudi mi lahko rečemo, da se je v levjem brlogu, t. j. v središču klerikalnega gibanja v našem okraju, v kraju, kjer zaslepljeni kmetje pred leti celo kaplana Eferla niso pustili na miru, ker ni hotel trobiti v njihov konsumni rog in so ga pobožne tercijske ženice za škrico pri suknji vlekale raz govorniški prostor, češ, da je liberalce — v kraju, kjer vladata najbolj katoliški mož našega okraja Zorko in njegov pokorni sluga Rajnecar, bilo je zadnje nedeljo, t. j. 31. avgusta, zbirališče zavednih in naprednih kmetov in prijateljev naprednega kmetijstva.

Vkljub strastni agitaciji od strani klerikalcev bilo je vendar čez 150 udeležencev, mož — ne kimovcev. Gostilna, kjer smo zborovali, kakor tudi zborovalni prostor so bili odičeni z zastavami in zelenjem.

Ivan Belle, potovalni učitelj iz Maribora, predaval je zanimivo in poljudno o sadjarstvu in je na vprašanja raznih kmetov odgovarjal, kako tej ali drugi zadevi odpomoči.

Temu stvarno dovršenemu predavanju sledil je govor o gospodarsko-politični organizaciji. Gospod Ivan Kač, znani ljudski govornik iz Žalca, je v lepi besedi razlagal, kaj je organizacija, kako tisto izvesti in kake dobičke bi nam taka organizacija dala.

Čehi so organizirani, zato so spoštovani ne samo od Nemcev, ampak spoštuje jih vsa Evropa. Oni so postali veliki vsled organizacije zlasti kmečkih slojev. Pri nas pa nismo, da bi se složili in složno delali zoper gospodarske in politične sovražnike, pa se med seboj prepiramo in naše nasprotnike podpiramo. Namestu da bi izmolzevalcem našim vrata pokazali, še pred njimi klobuk jemljemo z glave in jim roke ližemo.

Če se pri nas naseli kak tujec, bodisi

jud ali kristijan, mi mu nosimo s polnimi rokami svoje premoženje, domačine pa pustimo stradati. (Klici: Jeglič tudi!) Kdaj je že n. pr. pri Nemcih obogatel kak Slovenec? In pri nas pa je že tisoče in tisoče Nemcev si pridobilo ogromno premoženje — in ti ljudje nas sovražijo, nas črtijo.

V odbor so bili voljeni: Martin Zidarn, veleposestnik v Šmartnu; namestnikom Franc Kolenc v Juvanjem pri Ljubnem, posestnik in župan; tajnikom Ivan Lipold, posestnik in gostilničar v Mozirju; blagajnikom Anton Kolenc, posestnik v Gornjemgradu; za odbornika pa: Anton Matjaž, veleposestnik v Novi štifti; Ivan Štiglic, posestnik v Radmirju; Anton Mlinar, posestnik v Mozirju; Ivan Praznik, posestnik in lesni trgovec v Lačji vasi; Anton Levar, posestnik v Bočni. Namestniki: Ivan Grobelnik, posestnik na Rečici; Jakob Breznik, posestnik v Žlajorju; Josip Praznik, posestnik in gostilničar v Kokarjih, in Franc Remic, veleposestnik v Šmartnu.

Vsi člani odbora bili so soglasno voljeni.

G. Lipold iz Mozirja opominja na neko notico v »Slov. Gospodaru«, kjer se bere, da naše društvo hira in da bode kmalo na jetiki umrlo. To ni res, ampak želeli je, da bi društvo še naprej tako lepo se razcvitalo, kot se dosedaj. Ono deluje tiho in vstrajno.

V satiričnem tonu je govoril navadni kmet Goričar iz Kokarjih. Pravil je, da ni res, da bi bili duhovniki proti luči in da ljubijo senco. V dokaz je navedel škofa Jegliča. Ta skrbi, da bi več luči prišlo v okraj in bi senca izginila. Pridno dá sekati svoje gozde in če bode šlo tako naprej, potem kmalu ne bode sence več. Poslal je dva tujca v naš okraj, da zatiravata senco, to nista Slovenca, pač pa Nemec in Lah. (Klici: Laški žid!) Naš narod je v velikem morju, in sicer v globočini tega morja — morja nezavednosti. Sosedu naši plavajo po vrhu, a mi ne moremo navzgor. Če jeden ali

drugi se hoče povspeti nekoliko od dna morja proti vrhu, takoj stopi par drugih Slovencev in ga zopet potegne nazaj. Še več takih prilik je povedal preprosti mož, ki nikdar ni srednje šole od znotraj videl, pa je vendar po lastni pridnosti in čitanju knjig precej izomike si pridobil.

Z burnim pritiranjem se izvoli nadučitelj na Gorici, gosp. Anton Žagar, častnim članom društva zbog svojih zaslug za kmetško prebivalstvo tega okraja in zaslug za narod sploh.

Na predlog Martin Hicelbergerja iz Mozirja se sklene prirediti meseca oktobra sadno razstavo v Mozirju. Vse potrebno ukrene odbor pod vodstvom strokovnjaka v sadjarstvu, nadučitelja Praprotnika.

Na to zaključil načelnik zbor, povdarjajoč veselje, ki ga navdaja, ker se je shod vršil v tako lepem redu in v znamenju sloge.

Po zborovanju smo še sedeli pri mizah in še marsikatero ukrenili, kar bodi v prospeh kmetijstva in narodnih zadev.

V Ljubljani, 3. septembra.

Nagodbena pogajanja.

Ministrski predsednik pl. Széll je bil v ponedeljek na Dunaju, kjer se je sešel s pl. Körberjem. Določilo se je, da se bodo nadaljevala pogajanja 5. t. m. v Budimpešti, zato se odpelje tjakaj pl. Körber z resortnimi ministri, ki se bodo pogajanj udeležili. G. pl. Call, ki se je vrnil v nedeljo s Češkega, je imel 1. t. m. z ministrskim predsednikom konferenco, ki se je včeraj nadaljevala. Ogrski ministrijski svetnik Biro, ki je ostal po zadnjih ministrskih posvetovanjih na Dunaju, in se je imel posvetovati z ministrijskim svetnikom trgovskega ministrstva, dr. pl. Rösslerjem, glede še nedognanih točk avtonomnega carinskega tarifa, se je vrnil zopet v Budimpešto. Danes se snide na Dunaju ministrijski svet, katerega se bodo udeležili vsi člani zbornice.

Odvisnost nižje duhovščine.

Kaplani in župniki, prvi voditelji naroda, mogočni ter merodajni politični ka-

toliški možje, so dobili klobuto, od katere se ne bodo tako hitro opomogli. Episkopat je pokazal vsemu svetu, da so nižji duhovniki njegovi podložni sužnji v besede pravem pomenu, ljudje brez vsake svoje volje in samostojnosti, ponižni, skromni ter poslušni napram svojim višjim, slepo orodje v njih mogočnih rokah. A dasi se morajo sami uklanjati svojim gospodom, vendar naj bi se jim podrejali svobodni narodi slepo, brezpogojno. Te marijone svoje predstojnikov, njih igračice, ki jih mečejo samovlastni škofje zdaj sem, zdaj tja, ti ponižni hlapci so vkljub svoji odvisnosti voditelji, zastopniki svobodnega naroda, kar je v resnici prava nesmisel. Kako bo človek brez lastne inicijative, brez volje vodil narod, kako more imeti tak človek navzgor sploh kako avtoriteto? Nižje duhovenstvo je začutilo v sebi potrebo po reformi v cerkvenih in političnih zadevah duhovnikov, hotelo je delati, za blagor, katoliške cerkve samo, toda pozabilo je, da sme storiti to šele tedaj, ako jim dovolijo to škofje. Oni sicer tudi uvidevajo, da preti katoliški cerkvi nevarnost, saj je odpadlo vendar samo v Avstriji že nad 20000 duš in se načelo »Proč od Rima« vedno bolj pogosto ponavlja in izvršuje. Toda nižje duhovenstvo ne sme delati samovoljno, predno mu episkopat tega ni dovolil. Nižje duhovenstvo je brez samostojnosti, zato tudi nima zmožnosti, da bi politikovalo svobodno ter vodilo neodvisne narode. To smo dokazali že večkrat, in to so potrdili sami škofje!

Čebelarji in ogrska politika.

Dne 1. t. m. so imeli avstrijski, ogrski in nemški čebelarji svoj 47. shod v Temešvaru. Na tem shodu je govoril tudi poljedelski minister dr. pl. Daranyi, in sicer približno takole: »Tu (na Ogrskem) vidite narod, ki je varoval skozi stoletja, polna bojev, krščansko kulturo zahoda in si je ohranil od svojega tisočletnega obstanka sem vso svojo konstitucionalno svobodo. In temu gre hvala za nje obstanek. Ta narod se ni vzdrževal niti s silo, niti z umetnimi sredstvi, temveč poleg svojega krepkega nagona samoobrambe,

LISTEK.

Po Gorenji Italiji.

Spomini s pota.

3. Turin.

(Dalje.)

Drugo jutro sem bil že zgodaj na nogah. Namenil sem se, da posvetim ves dan ogledovanju mednarodne razstave, ki je bila itak glavni povod mojega potovanja.

Najprej pa sem stopil v kavarno »Café nero« na Corsu Vittorio Emanuele II. Mizice in stoli stojé na boulevardu, saj je tudi v Turinu že zjutraj soparno.

Mimo so korakale stotnje vojakov v širokih hlačah, ohlapnih suknjah in nizkih čveterokotnih čakah z veliko rumeno zvezdo na sprednji strani. Od prostaka do častnika nosijo vsi rokavice in sive komašne. Obleženi so torej tudi v pasjih dneih zimsko. Distinkcija pri italijanskem vojaštvu ni označena z roženimi, srebrnimi ali zlatimi zvezdicami na ovratniku, kajti vsi imajo na privihanem in ležečem ovratniku suknje le eno zvezdo, stopnje čina pa so označene le s portami na rokavih.

O kaki postavnosti in eleganci vojakov ni sledu. Uniforma visi mahadravo ob njih telesih, korak jim je len in neodločen in vse vedenje prav civilistovski. Zato delajo prav klavir in dolgočasen vtisk. Tudi častniki niso mnogo boljši, zlasti visoka čveterooglata čepica z ozkimi pramci in daleč na oči visečim senčnikom jih dela prav filistrske. »Waffenrock« se jih ne oprijemlje, nego visi ob njih komodno kakor bluzi.

Čudno se zdi tudi Avstrijcu, da se vojaštvo med seboj ne pozdravlja, nego je ukazano salutiranje samo med moštvom in častništvom istega polka, vse druge častnike in podčastnike pa sme moštvo ignorirati. Pušk ne nosijo na jermenu, nego jih naslanjajo na ramo in drže z roko, ali pa jih nosijo celo kar v roki vodoravno k tlom. Posebne pravilnosti in enakomernosti torej pri korakajoči vojaški četi v Italiji ni zapaziti. Vse je bolj ležerno in komodno. Bersaglierji s svojimi na levo uho nagnjenimi klobuki z veliko postrani nizdol visečo perjanico pa delajo posebno neukusen vtisk.

In mimo je drdralo mnogo lahkih in ličnih avtomobilov brez cviljenja in ropota, grmeli so celi vlaki električnih tramvajskih vozov, karavane dvokolnic,

katere so vlekli osli in mule ter elegantne kočije ter kabi z dvema kolesoma.

Jaz pa sem zahteval »Café melange«. Debelo me je pogledal natak in vprašal vnovič, česa si želim.

»Café melange!«

Zmajal je z glavo ter me vprašal, ali hočem morda mešati črno kavo z likerjem. Tedaj pa sem zmajal jaz z glavo ter mu ponovil, da bi rad čisto navadno melanžo. V vsi dolgoletni praksi se gospodu natakarku kaj takega še ni pripetilo. vznemirjen je tekel v kavarno ter pravil ondi svojim tovarišem, da sedi zunaj tujec, ki zahteva v Turinu docela neznan kavo. In okoli mene se je zbrala petorica natakarkjev ter mi ponujala kavo z ledom, z likerjem ali s konjakom. Zabavala me je ta začudenost in ta konfuzija, ki sem jo napravil v veliki in elegantni kavarni, kjer se zbirajo tujci vseh narodnosti, kjer pa vendar ne poznajo melanže. Pravil sem jim torej, da jem samo »café melange« ter da ga imajo povsod, na Dunaju, v Pragi, v Gradcu, v Trstu, v Benetkah, v Milanu, da, celo v Ljubljani. Zato jih prav lepo prosim, naj mi postrežejo z njim tudi v Turinu, saj ga jim bom pošteno plačal z avstrijskim ali pa italijanskim denarjem. Obupani so se

razšli ter hodili od gosta do gosta ter ga šepetaje vpraševali, ali je morda že kdaj videl ali celo pil »café melange«. A gosti so zmigavali, se začudeno ozirali name ter uigibali, kak čudak je zašel v Turin. Videl sem torej, da ne pridem do svoje bele kave, ako jim neznanega pojma ne razložim sam temeljito. Rekel sem torej natakarku, naj mi prinese črno kavo, potem pa še mleka s smetano. Prinesel mi je oboje. Potem sem mu velel, naj mi zlije oboje skupaj v večjo skodelico. Tudi to je storil. Tedaj pa sem vstal, poklical vse natakarkje ter jim dejal: »Ecco Café melange!« Krohotom so se zasmejali, se trkali po čelu ter vikali: »Questo e Café late!«

Tako sem izobraževal turinske natakarkje, ki so mi poslej vselej naglo in točno postregli z najfinejšo melanžo...

Nato sem sedel na tramvaj ter se odpeljal v Giardino Valentino na razstavo.

Ob reki Pad se širijo veliki in krasni parki: Giardino Pubblico z botaničnim vrtom, vodometi in ribnjaki, po katerih plavajo labudi, gosi, pelikani in pingvini, ter so velike kletke s fazani, kazuvarji, kivi, noji, rajčicami in še z različnimi tiči. Ob širokih potih med alejami so postavljene klopi, tupatam so otroška igrišča,

s svojo neizbrisno ljubeznijo do svobode. Crpal ni svoje moči iz zatiranja drugih, marveč našel je garancijo svojih pravic in svobode v tem, da se je oziral tudi na postavne pravice ter na svobodo drugih. Zato Ogrska tudi ne pozna nikakih pasterk in ravna z vsakim državljanom z enako ljubeznijo. Zato tudi oni prebivalci dežele, ki niso zmogljivi ogrskega jezika, torej brez razlike vere, jezika in narodnosti vsienako napredujejo in vspevajo. Prav tako pa tudi vidimo, da se oklepajo tudi državljani neogrškega jezika z isto ljubeznijo države in se čutijo sinove te domovine. Ako pomisli človek, kako ravna Madžari s Slovaki, kako jim konfiscirajo liste ter znanstvene zavode, kako jih tlačijo in preganjajo, tedaj vidi, da je ta govor drja pl. Daranyja prava ironija ter nesramna laž, ki presega vse meje.

Najnovejše politične vesti.

Nagodba z Ogrsko. 5. septembra se bode v Budimpešti nadaljevalo o avtonomnem carinskem tarifu. — Generalni štrajk v Florenciji. Doslej je v mestu 8000 vojakov, da vzdržujejo red. Veliko delavcev pa se tudi ni udeležilo štrajka. Štrajkujočim zmanjkuje sredstev. — Francija. Predoznanjene spremembe v diplomatičnih oddelkih so bile včeraj razglašene v uradnem listu. — Princ Henrik, soproj kraljice Viljemine, se poda v Ahen v zdravljenje. — Carigrad. Obletnica nastopa sultanove vlade se je v ponedeljek povsod slovesno obhajala. — Nezgoda polkovnega poveljnika. V Stolnem Belemgradu se je vsled vročine zgrudil na tla polkovnik tretjega bosanskega polka, Anton Schneider. Odpeljali so ga v garnizonsko bolnico. — Katoliško vseučilišče v Štrasburgu. »Berliner Tagblatt« javlja, da je nemška vlada ugodila v vsem Vatikanu, tako da bo štrasburški škof imenovan in odstavljati profesorje na omenjenem vseučilišču. — Rusija in Kitajska. Rusija je nezadovoljna z mandžursko mejo, ki jo tvorijo reke. »Novoje Vremja« zahteva, naj je meja ruskega Mandžurskega Chingansko pogorje. — Sultanova usmiljenost... Sultan je pomilostil ob letnici svojega nastopa na tron 20 Bolgarov, ki so bili obsojeni radi političnih deliktov. — Južna Afrika. Lord Milner je objavil ukaz, da mora vsak doletni domačin plačati 50 frankov glavarine. S tem namerava rešiti delavsko vprašanje.

Dopisi.

Iz Novega mesta.

Malokdaj dobi župnik v M. dovoljenje od svoje kuharice, da gre v gostilno. Takoimenovana »teta« pozna prav dobro njegove »vrline«, pa zato predobro ve, da bi brž napravil kako neumnost, če bi zapustil svojo toli priljubljeno vežo. Je pa res zanimiva ta

v raznih zatišjih pa stoje spomeniki in poprsja raznih učenjakov, vojskovodij in slavnih revolucionarjev. Ob parku leži Castello del Valentino, velikanska palača francoskega sloga s 4 stolpi, danes politehnika. V levem delu parka, kjer je več restavrantov in kavaren, pa je danes prva mednarodna umetniška in obrtna rastava.

Avstrija, Ogrska, Velikonemčija, Francija, Švedija in Norvečija, Švica, Holandija, Danska, Anglija, Belgija, Združene države, Japonska in seveda v prvi vrsti Italija so priredile ogromno razstavo slikarskih, kiparskih ter umetnoobrotnih del.

Dolgo časa je trajal po italijanskem časopisju hud in strasten boj, kje naj se priredi prva italijanska mednarodna razstava. Milan in Turin sta se borila za to čast, končno pa je zmagalo glavno in najslavnejše gornjeitalijansko mesto Turin. Kralj Viktor Emanuel III. je prevzel pokroviteljstvo in 10. maja je otvoril razstavo z veliko slovesnostjo princ Emanuel Filibert Savojski vojvoda Aosta. Pri tisti priliki so se vršile v Ippodromu velike mednarodne jezdalne dirke, katerih se je vdeležilo tudi več avstro-ogrskih častnikov.

Razstava ostane do 20. novembra otvorena. (Dalje prih.)

farovška veža. Ona je župnikovo vsakdanje sprehajališče. Nikoli ti ni treba popraševati, kje bi dobil župnika. V veži je od zore do mraka, kjer neprestano vrti v svojih rokah vrč, napolnjen s kislim cvičkom pristnega, pa tudi nepristnega Dolenjčka. In tu se vedno pretaka vinska kaplja iz soda v vrč in od tod v vedno žejno grlo fajmoštvo. Kuharica »teta« pa sedi na pragu in neprestano obirajoča farane, gleda z vidnim zadovoljstvom rudeča ličeca rejenega župnika. Čim več može pa je prišlo v tega grlo, v tem močnejšem, hripavem baritonu, ki se razlega močno po vasi, se glasi sto in stokrat: »Slišite, veste kaj!« Župnik ima namreč nečedno navado, da rabi gori citirane besede v vsakem stavku, pa naj imajo kaj zmisla ali ne. V nepriljeno zabavo ti je, ako gledaš iz sosedne gostilne v farovško vežo, pa vidiš, kako se župnik vrti z vrčem, kako v močnih požirkih ga vleče in kako močno vpije.

Posebni slučaj pa je hotel, da se nekoga dne vendar ni cel dan cehalo samo doma v veži. Kuharica se je odpeljala v elegantnem vozičku s par konji na obisk svojih sorodnikov. Ostala je doma le dekla Jozefa.

Župnik je to priliko porabil in hajdi brez dovoljenja v četrt uro od vasi oddaljeno gostilno. Mož je bil seveda kakor po navadi »v rožicah«. Dobro volje je bil v gostilni pri »Miclou« in to tembolj, ker je notri našel tudi svojega kaplana. Pridno je zvrčal kozarce. Nakrat pa je začutil, da ga noge nočejo nositi in loviti se je začel. Na svež zrak je želel, opotekajoč se, vrnil se je ob 8. zvečer domu.

Kaplan je ostal še nekaj časa v gostilni. Kako pa se začudi, prišedši domu, da župnika še ni v farovžu. Čakal je »izgubljenega sina« do 12. ure zvečer in potem ga je šel iskat. Našel ga ni. Prišel pa je vendar dolgo pričakovani, toda ne ve se, kdaj in kako. Drudi dan zjutraj je našel pismonoša v grabnu umazan slamnik in na cesti palico. Brž je spoznal, čegava lastnina je, vendar je svoji hudomušnosti nesel najdene reči v župnišče, češ, naj župnik raz leco oznanijo ljudem, kaj se je našlo. Ne posebno brihtna dekla pa v glasnem krohotu zavpije: »Joj, to vse je našega gospoda!« In mahoma je izdala revnega gospoda župnika. Revež je hodil cel teden obvezan in precejšne rane so se videle na obrazu. Tisti nesrečni teden se v veži ni pilo. Zdaj pa se je na to že pozabilo in kisli cviček igra zopet svojo navadno ulogo v interesantni veži.

Pismonoša je dobil sicer od župnika krono, da naj molči in da o tem od njega tako sovraženi »Narod« ne izve, a kdo pa bo molčal kot grob — samo za eno krono. Vidite, gospod župnik, skopost ni prav lepa reč. 20 kron najmanj bi bilo treba šteti, pa bi morda preklicani »Narod« ne bil izvedel.

Rimski klerikalizem

in še to in ono.

XXVIII.

V dvanajstem stoletju so se zgodile v cerkvi globoko segajoče spremembe, merče na to, da se zagotovi cerkvi največja posvetna oblast. Seveda so tedanji papeži brez težave spoznali, da je izpoved tisto sredstvo, s katerim se da duhovščini zagotoviti največji vpliv na ljudi in zato se ni čuditi, da je papež Inocencij III. l. 1215. zaukazal: Vsak vernik se mora vsaj enkrat v letu svojem u lastnemu duhovniku (sacerdos proprius) izpovedati, sicer je izobčen iz cerkve in ne bo cerkveno pokopan. Če se hoče kdo izpovedati tujemu duhovniku, mora v to imeti dovoljenje svojega duhovnika, sicer mu tuji duhovnik ne sme dati odveze.

V tistih časih je vladala med ljudstvi velika nevolja proti različnim cerkvenim uredbam. Ljudje so začeli dvomiti, da uči cerkev pravo Kristusovo vero in zato so se vse bolj oklepali sv. pisma in poskušali obnoviti one razmere, ki so vladale v cerkvi za apostolskih časov. Mogočniki v cerkvi so seveda proglašali vse te ljudi za krivoverce. Preganjali so jih, izobčevali njih varuhe iz cerkve, zaplenjali njih imetje, jih trpinčili in morili. Škofje so dobili ukaz, da morajo prepotovati vse župnije in prisiliti ljudi, da pod prisego izpovedo, kdo je »krivoverec« in kje se shajajo ti »krivoverci«. In ker vse to ni dosti zaleglo, je papež Inocencij III. uvedel obligatorno izpoved. Tako je bilo najlaglje, zaslediti »krivoverce«, in

zato je papež tudi ukazal, da se mora vsak izpovedati svojem duhovniku, ne pa tujemu, ki ga ne pozna. Sinoda v Narboni je l. 1227. ukazala, da morajo spovedniki zapisati imena tistih, ki so se spovedali ter škofom o tem poročati. In čemu to? Ker je veljalo načelo, da v »verskih stvareh« je spovednik dolžan sporočiti škofu, kar se mu je v spovednici zupalo. Dokaz tega je sinoda v Tarragoni l. 1242. To je na vprašanje: »Kaj naj se zgodi, če se krivoverec izpove, predno je proti njemu postopala inkvizicija«, odgovorila: »Če se je krivoverec odkrito izpovedal, ga je izpustiti, duhovnika pa grajati.«

Pa še druga prememba se je v tem času zgodila. Prej sta kes in pokora provzročila odpuščanje grehov, sedaj pa je odpuščanje postalo odvisno zgolj od spovednika, ne glede na to, če se grešnik kesa. Prej je bil spovednik samo priprošnik pri Bogu, grehe pa je odpuščal Bog, sedaj je pa spovednik postal sodnik, ki ima oblast, izreči sodbo, ki jo je prej samo Bog izrekel, oblast odpreti nebo ali pahnuti grešnika v pekel. Prej je bila absolutijska formula molitev, s katero je duhovnik Boga prosil, naj grešniku odpusti, sedaj pa daje ali odreka odvezo duhovnik in se glasi formula: »Jaz te odvezujem tvojih grehov«. Prej je bila dolžnost, izpovedati le te težke grehe, tiste, za katere je bilo treba javno pokoro delati, zdaj pa je nastala dolžnost, izpovedati tudi največje malenkosti. V nasprotju s temi malenkostmi so se težki grehi imenovali smrtni grehi. In kmalu na to se je začelo zagovarjati nauk, da pri spovedi ni treba popolnega kesa (contritio), ki izvira iz ljubezni do Boga in studa pred grehom, nego da zadostuje nepopolni kes (attritio), ki ga rodi strah pred peklom.

S tem se je kristijanska cerkev popolnoma ločila od uredb, ki so veljale v apostolskih časih. S prisilno spovedjo se je omogočilo najintenzivnejše policijsko nadzorovanje ljudstva, z novim naukom o kesu pa se je pripravila pot — liguorijanstvu.

Dolžnost, hoditi vsako leto vsaj enkrat k spovedi, je bila popolna novost. To pričajo besede papeža Inocencija III. »Tudi se mora ta odredba pogostoma razglašati v cerkvah, da se ne bo nihče opravičeval, da je ni poznal.«

Pred l. 1215. ni nobena provincialna sinoda povdarjala dolžnosti, hoditi k spovedi, v poznejših desetletjih pa se je to zgodilo vsak čas. V življenjepisih svetnikov se do luteranskega koncila nikdar ne govori o tajni spovedi in celo Tomaž Akvinski je priznal, da do Inocencija III. ni bil greh, tajiti potrebo spovedi.

Ljudstvo se je sililo k spovedi z grožnjo, da se sicer izobči in izobčenje je tedaj pomenilo smrt na grmadi. In vendar vzlic preteči grmadi je bilo na tisoče in tisoče ljudi, ki niso šli k spovedi za nobeno ceno, posebno, ker se je kmalu začela velika zloraba in je prišlo tako daleč, da se je odpuščanje grehov prodajalo za par krajcarjev. Znamenit je bil poseben Tetzl kot prodajalec odpustkov.

Končno je bila izpoved urejena na koncilu v Tridentu (1545—63). Vzlic vsem ugovorom je koncil proglasil, da je spoved ustanovil Jezus Kristus in zdaj so se zlasti redovniki oprijeli spovedovanja, pred vsem jezuitje. Ti so videli, da jim daje spovednica znamenito sredstvo za vladanje ljudstev in zato so hiteli olajšati ljudstvu spovedovanje. Cesar srednjeveški beraški menihi niso mogli doseči z odpustki, to so dosegli jezuitje s svojo moralno. Prikojili so svojo moralno po slabosti ljudi in tako, da so ljudje začeli radi hoditi k spovedi, saj je bila pokora malenkostna, moralna jezuitov pa taka, da se je ž njo lahko sprijaznil vsak grešnik.

Kakor vsaki cerkveni instituciji, tako tudi spovedi ne odrekamo spoštovanja. Odločno pa se ustavljamo zlorabi spovednice v politične in sebične namene spovednikov in odločno se moramo vstavljati tisti morali, katere najznamenitejši reprezentant je Liguori, kajti s to liguorijansko moralno se ljudstvo v pravno pokvarja in izprija.

Letovišče Medvode.

Z zadovoljstvom mora vsak domačin konstatirati, da se pri nas na Kranjskem obisk ptujcev od leta do leta bolj množi in da prihaja čimdalje več ljudi k nam na letovišče. Vsakdo ve, da je to važno iz pekuniarnih ozirov, ker puste ti ljudje jako mnogo denarja med našim ljudstvom, važno je pa tudi radi tega, ker spoznavajo ptujci na lastne oči naš narod in se lahko prepričajo, da ni tako barbarski in malovreden, kakor ga radi slikajo naši narodni nasprotniki. Da pa ne dohaja še več gostov v našo deželo, je gotovo to vzrok, da naše ljudstvo še vedno ne ve dovelj ceniti vrednosti pohajanja ptujcev v naše

kraje in vobče še premalo skrbi, da bi dobili letoviščarji toliko udobnosti, da bi jim bilo bivanje med nami prijetno. Zato nas veseli, ako zapazimo tudi na tem polju napredek in z veseljem bomo zabeležili vsak pojav, kateri pospešuje obisk inozemcev v naše kraje.

V Medvodah, dve postaji od Ljubljane, je v tej zadevi jako povzet in delaven naš pristaš g. Fran Jarc. Priredil je v pretekli zimi mnogo jako udobnih stanovanj ter jih opravil z vsemi potrebnimi stvarmi. Večina stanovanj ima po dve sobi s kuhinjo, v kateri je vsa kuhinjska oprava z namiznim in jedilnim orodjem, tako, da ni treba gostom razum potrebne obleke pravi ničesar seboj jemati. Dobe se seveda tudi posamezne sobe z jedno ali dvema posteljama. Vsa hišna, kakor tudi posteljna oprava je nova. Medvode so ustvarjene za letovišče, vendar ni bilo še pred nekaterimi leti nič tujcev v ta kraj. Trebalo je le podjetnega moža, kakor je g. Jarc in takoj so se Medvode oživele, in letos na primer je prihitelo nad sto gostov v to vas. Saj pa imajo Medvode tudi vse udobnosti, katere mora imeti dobro letovišče. Zrak in voda sta dobra in čista, železnica je prav blizu, kraj lep, ravno taka je tudi okolica. Prav na tem kraju imaš na razpolago za kopanje dve vodi, kateri sta si kaj različni v svojih svojstvih. Sava je bistra, ostra in mrzla; Sora pa mehka in topla. Ob obeh vodah je napravil g. Jarc kopelne kabine. V razvedrilo je naredil letoviščarjem lep modern lawn tennis prostor; tudi kegljišče je na razpolago gostom. Okoli stanovanj so povsod lepi nasadi, skrbljivo je tudi zato, da ima vsaka stranka svojo mizo v senci na prostem. Pet minut nad vasjo, na prijazni ravnini imaš vabeč hrastov gaj. Par sto hrastovih velikanov je nasajenih v popolnoma ravnih vrstah ter ponujajo obiskovalcu pod svojimi daleč se raztezajočimi vejami hlad in senco. Ta gaj je baje ostanek nasadov nekdanjega samostana, kateri je stal na tem mestu — Bog ve, pred kolikim časom in katerega sled je že zdavnaj izginil s tega kraja; le stara kapelica je ljudstvu dokaz, da so tu nekaj bivali menihi. Poleg tu omenjenega gaja se pa razprostira smrekov gozd ter te vabi v svoje temotne, z vonjavami napolnene prostore. Izprehajališče torej ne nedostaja letoviščarjem, pa tudi za daljše izlete so Medvode jako pripraven kraj. Šmarna gora je človeku pred nosom, Sv. Katarina in polhogradske hribovi tudi niso daleč; prav tako Sv. Jošt itd. Zato pa so vsi letošnji letoviščarji polni hvale o Medvodah in vsakdo zatrjuje, da pride prihodnje leto zopet sem in da hoče še druge pridobiti za to letovišče. G. Jarc pa naj — to upošteva — izvrši svoj namen, da napravi tudi v svoji hiši »na Sveti« stanovanja, ker jih je že letos skoro primanjkovalo; škoda bi bilo, da bi tuji zaradi nedostajanja pripravnih stanovanj morali morda preko mej naše dežele. Letos je mnogo ljubljanskih rodbin v Medvodah; med drugimi: ces. kr. nadsvetnikov Travnarjeva in Schnediceva, dr. Pirceva in Walentschaggova, prof. dr. Pipenbacherja, železniškega nadzornika Schobra, stavitelja Smolovskega, trgovca Jevnikarjeva in Miklavčeva in še nekaj drugih. Pa tudi inozemcev je še dokaj tukaj, tako c. kr. generalni major pl. Mitrovič in c. kr. deželni šolski nadzornik Zavadlal, oba iz Zadra; c. kr. podpolkovnik pl. Rüliger, kapitanova družina Tarraboccha iz Bussin piccolo, prof. Rozman itd. To je gotovo dokaz, da so si Medvode po prizadevanju g. Jarca pridobile kot letovišče renomé, kateri je zaslužil že izvan mej naše dežele. Zato pa naj ta gospod deluje še dalje, da povzdigne Medvode še bolj in da privabi še več tujcev v deželo v svoj in pa v prid našega ljudstva. L. I. Rak.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. septembra.

— **Osebnost.** Namestniški tajnik in vodja okr. glavarstva v Ptuj, g. Anton Unterrainer, je imenovan okrajnim glavarjem.

— **Šusteršič in baron.** »Slovenec« je včeraj prijavil jako previdno sestavljen izvod iz Šusteršičeve klobasarije na vipavskem shodu. Tudi to, kar je po skrbni cenzuri prišlo v javnost, kaže, kako neotesan in surov je ta dr. Žlindra. Zanimivega je mož le malo povedal, nekaj pa vendar in sicer to, da barona Heina ni izpodrinil. Po zaključenju dež. zbora je Šusteršič zmagonosno oznanjal, da je baronu Heinu odzvonilo na Kranjskem in da bo v kratkem poklican kot sekcijski šef v ministrstvo. Na vipavskem shodu pa je že moral priznati, da ostane baron Hein še tri leta na Kranjskem. Tri leta! Šele čez leta bo torej Šusteršič dosegel, kar je nameraval z obstrukcijo. Šele čez tri leta bo njegova obstrukcija rodila

uspeh! Ako se pomisli, da je baron Hein najstarejši mej dež. predsednik, da ima že sedaj karakter namestnika in je torej gotovo, da postane danes ali jutri prvi namestnik, je pač jako verjetno, da ostane samo še tri leta na Kranjskem. Da je Šusteršič to uganil in da to predstavlja kot uspeh svoje politike — to zasluži obhvalovanje. Taka bistroumnost! Raca na vodi — ta Šusteršič sliši še travo rasti! Torej še tri leta! Tržaški namestnik je padel v petih mesecih — Šusteršič pa potrebuje za tak uspeh 36 mesecev in — še ni gotovo, če ga doseže. No, pustimo mu to veselje, dasi ve vsak otrok, da klerikalci niso v stanu strmoglaviti barona Heina, tudi če se trikrat na dan postavijo na glavo.

— **Z Bleda** se nam piše: V nedeljo dne 31. m. m. je pri nas zopet z lece grmelo po liberalnih časopisih ter se prosilo: pomagajte, matere, ženske in otroci, da naj se povsod odstrani »Slovenski Narod«, ki piše brezversko, pomagajte, vas prosim! Nekateri še celo list kupujejo in dajejo naprej brati. — Grozno, grozno! — Da, gospodje, ta jok in to škripanje ne bode nič pomagalo! Norčujete se lahko samo iz nevednega ljudstva. Le tako naprej in prišlo bode, da vas bo poslušalo nekaj starih bab. Saj ni dolgo, kar je odličen profesor katoličan rekel: ni več daleč, da se bode imenovala naša vera kmečka vera, v nekaterih krajih pa se bo imenovala še celo vera za ženske. Najboljši odgovor na nesramno zmerjanje bi bil, da se razprava »Klerikalizem in še to in ono« ponatisne v posebni knjižici, ki bi se razdelila med ljudstvo. Rad bi nujno kupil vsaj sto komadov take knjižice, da jih pošljem še župniku nekaj. — Blejski liberalci.

— **Gostovanje članov slovenske drame v Cerknici.** V nedeljo se vpripori predstava v čitalnici, po predstavi šaljiva pošta in prosta zabava. Vstopnina 1 K. Šaljive zalepke se bodo po predstavi prodajale po 10 vin. Predplačila se hvaležno vsprejemajo, ker je namenjen dohodek pogorelcem v Martinjaku.

— **Požar v Martinjaku pri Cerknici.** Piše se nam iz Cerknice: Ljudje hodijo trumoma gledat martinjaške razvaline. V nedeljo bilo je več stotin ljudstva iz daljnih krajev ter so obžalovali pogorelce. Sedaj se šele vidi, kako je bilo gasilnim društvom težavno delovati. Cerkniško gasilno društvo je razpelo 450 m dolge cevi ter je bilo pripravljeno za ponoči, ker je pretlita še vedno nevarnost, kajti še ponoči se je dvakrat vnelo. Resnici na ljubo moramo konstatirati, da je bil prvi naš dopis popolnoma istinit, in da nismo prezrli bloškega gasilnega društva, akoravno ni bilo označeno, da je tudi so- delovalo. V št. 199. »Slovenskega Naroda« trdi neki dopisnik, da je bilo enih prvih na licu požara. Ker ljubimo složnost pri društvih, se ne bomo spuščali v posameznosti, kdo je več, kdo je manj storil. Opomniti pa moramo, da je prišlo gasilno društvo Bloško pred zadnjim društvom — sicer pa čast vsem, ki so se trudili. Ogenj je nastal vsled zanikrnosti, ker nosijo ljudje pod streho še goreč pepel.

— **Izgredi v Zagrebu.** Včeraj je bilo v Zagrebu razglašeno malo ob- sedno stanje. To kaže najbolje, kako velikanski so bili izgredi. Tudi je prišlo več vojaštva iz Belovarja in iz Karlovca Zagreb. Vojni zapovednik fcm. Berchtols- heim je zapustil vojaške vaje in se vrnil v Zagreb. Vojaštvo je zvečer zasedlo vse ulice in glavne trge. Hišna vrata morajo biti ob sedmih zaprta, javni lokali ob de- vetih. Zbiranje ljudi na posamičnih pro- storih je strogo prepovedano. Neodvisni listi so bili vsi konfiscirani, ker so priob- čili obširna poročila. Vlada namreč pri- kriva obseg dogodivših se izgredov. Po- licija je bila tepena in je morala bežati, na nekega detektiva je bilo vstreljeno iz revolverja in je detektiv težko ranjen. Nekemu dijaku je neki policaj odsekal tri prste. Uredništvo »Srbobrana« je poli- cija zaprla. Govori se, da misli župan Mošinski odstopiti.

— **Otrok v vodi.** Včeraj okoli 10. ure dopoludne je prala perica Jožefa Ga- jeta, stanujoča na Zaloški cesti št. 15 ob bregu Ljubljanske nasproti prisilni delav- nici, njen triletni sinček pa se je igral sam ob vodi. Naenkrat ga je voda spodnesla in deček je izginil pod vodo. Perica An-

tonija Pipan je to videla in skočila za dečkom v vodo in ga rešila. Dečka so morali dolgo časa drgniti, predno je prišel k sebi.

— **Volovske jezike je kradel** tukajšnjim mesarjem mesarski vajenec Iv. Romšek iz Stroba pri Domžalah. Včeraj popoldne so ga zasačili, ko je nesel ukra- den volovski jezik po semeniških ulicah. Hotel je tatvino zatajiti in je vrgel jezik v vežo. Bilo je že prepozno. Ujeli so ga in izročili policiji.

— **Nepredvidna in nagla vož- nja.** Hlapec Ivan Hren, na Poljanski cesti št. 48, je včeraj popoldne po Poljanski cesti tako naglo in nepredvidno vozil, da je zadel v ročni voziček, na katerem je peljal delavec Anton Mlakar lončene cevi in ga prevrnil. Dve cevi sta se razbili.

— **Popadljiv pes.** Včeraj zvečer je Sirkov pes na Poljanski cesti popadel dečka Rudolfa Škofa, prejemnikovega sina na Poljanski cesti št. 4. Deček se je močno prestrašil, drugega se mu ni nič pripetilo.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 94 oseb. Bila sta spet dva fanta prijeta, ki sta se nameravala odtegniti vojaški dolžnosti z izseljenjem v Ameriko.

— **Izgubljene reči.** Na poti od mitnice na Dunajski cesti pa do gostilne št. 6 je bila izgubljena črno-usnjata de- narnica, v kateri je bil bankovec za 10 K in dve kroni.

— **Cirkus Enders** ima še vedno najboljši obisk. Vsak večer je domalega poln. Predstave so vedno zanimive, vspe- red raznovrsten in zabaven, kostumi prav okusni.

— **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju** mestne občine ljubljanske od 24. do 30. avgusta 1902. Število novorojen- cev 16 (=26‰), mrtvorojenec 1, umrlih 32 (=52.52‰), mej njimi jih je umrla za jetiko 8, vsled mrtvoda 4, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 19. Med njimi je bilo tujcev 11 (=34.3‰), iz zavodov 15 (=46.8‰). Za infektivnimi boleznimi so oboleli, in sicer za ošpicami 1, za tifu- zom 1 oseba.

— **Meteor. mesečno poročilo.** Minoli mesec veliki srpan je bil suh in topel. — Opazovanja na toplomeru dadó povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 14.8°, ob dveh popoldne 23.7°, ob devetih zvečer 17.7°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega mesca 17.8°, v soglasji z normalom. — Opozovanja na tlakomeru dadó 736.0 mm kot srednji zračni tlak tega mesca, v soglasji z nor- malom. — Mokrih dni bilo je 9, padlo je pa 74.5 mm dežja. — Prevladovali so južni vetrovi.

— **Razpis štipendije.** Ces. kr. kmetijsko ministrstvo je z odlokom z dne 18. avgusta t. l., št. 20.364 razpisalo dr- žavno štipendijo v znesku 600 kron za kakega kranjskega slušatelja na c. in kr. vojaškem živinozdravniškem zavodu in živinozdravski visoki šoli na Dunaju. Šti- pendija se odda pričenski s šolskim letom 1902/1903. Prosilci za to štipendijo naj svoje prošnje, opremljene z rojstnim in s krstnim listom, potem z ubožnim in s šolskim pričevalom ter naslovljene na c. kr. kmetijsko ministrstvo, pošljejo do 15. septembra t. l. podpisanemu glavnemu od- boru. — Glavni odbor c. kr. kmetij- ske družbe kranjske.

* **Najnovejše vesti.** Velik me- teorolit so našli v zahodni Mehiki. Te- žak je 1000 stotov; kdaj je padel, se ne ve. — Sanje vzrok samomora. Na Dunaju se je s samokresom nevarno ranil I. Pozmilasky. Sanjalo se mu je, da je zblaznel in to je bilo vzrok samomora. — Nepoštena hišinja. Na Dunaju je bila aretovana 33letna Marija Cimponerin, ker je po malem ukradla gospodinj 800 kron. Denar je zapravila za obleko. — Nesreča na železnici. Na Southern- Pacific-Railway-železnici v Severni Ame- riki je zdrčal s tira vlak. 25 oseb je bilo mrtvih, čez 20 težko ranjenih. — Rod- binska žaloigra. V Curihu se je za- dušila s plinom rodbina barvarja Mathysa. Vzrok — pomanjkanje kruha. — Otrok v pasji bajtici. V Ostergaardu v Slez- viku je odšla od doma kovačeva žena ter pustila svojega otroka na tleh ležati. Ko se je vrnila, je po dolgem iskanju našla otroka v pasji bajtici, zraven njega pa psico, ki je otroka lizala. Psica je imela mladiče, katere so ji vzeli — odškodovala se je vsaj za nekaj hipov s tem, da je otroka odnesla k sebi. — Umorjen kmet. V županijskem okraju na Hrvaškem je bil

znožem preboden kmet Ilija Martić. Mo- rilca iščejo. — Polkovnik Grimm, znani politični vohun, je bil deportiran na otok Sahalin. — Red Annunciate, ki ga je dobil nemški kancelar Bülow, daje mu pravico, da sme imenovati daritelja »stricem«. — Nezgode na morju. Lon- donske vesti poročajo, da je bilo ob zad- njih nevihtah uničenih kakih 17 jadrnic. Zraven je tudi ponesrečilo veliko ljudi. — Zblaznel ter je v ženski obleki po pra- škijh ulicah hodil 17leten komptoirist V. R. v Pragi. Redar ga je spraval na varni kraj.

* **300. predstava „Tkalcev“.** V Berolinu je bila 28. pr. m. 300. pred- stava G. Hauptmannovih »Tkalcev« (»Die Weber«).

* **Gadi in žuželke v Švici.** Iz Curiha javljajo, da se v Švici kače, zlasti gadi in žuželke neznosno množe. Oblasti plačajo za vsako kačjo glavo dva franka. Samo v kantonu Neuchâtel so pobili tekem enega tedna 110 gadov.

* **Mesto v plamenu.** Iz Carigrada avljajo, da je meslo Afium Konagisan, ki je oddaljeno 3 kilometre od železniške postaje istega imena, v plamenu. Zgorelo je že več tisoč hiš in bati se je, da bo upepelil požar vse mesto, ki šteje 80.000 prebivalcev.

* **Preplaval kanal La Manche.** Neki Holbein je poskusil pretekle sredo že tretjič preplavati kanal La Manche. Spremljali so ga v parniku nekateri prijat- elji, njegova žena, več žurnalistov ter zdravnik. Holbein je plaval od srede od treh popoldne do četrta do dveh popoldne. Eno miljo pred Dovrom so ga morali vzeti v parnik. Plaval je 22 ur 21 minut. Med potom je dobival v presledkih malo gor- kega mleka ali juhe.

Društva.

— **Ljubljanska zadruga briv- cev** je imela včeraj povodom 15letnice svojega obstanka v »Mestnem domu« slavnostno zborovanje, katerega se je ude- ležilo mnogo članov in gostov. Trgovsko in obrtno zbornico sta zastopala podpred- sednik g. Kollmann in pristav g. dr. Windischer, obrtno oblast pa magi- stratni svetnik g. Šešek. Zborovanje je otvoril načelnik g. Franchetti s krep- kim ogovorom, v katerem je opisal delo- vanje bivše zadruge ter končal s Slava- klici na cesarja. Slavnostni govor je imel g. Gjud, v imenu pomočnikov pa je go- voril g. Novak. Končno je pojasnil g. Franchetti vzroke nazadovanja v brivski obrti in je bila po njegovem na- svetu sprejeta resolucija, naj se brivska obrt uvrsti med koncesionirane obrti. Poleg te je bilo sprejetih še več drugih resolucij strokovnega značaja. Zvečer so bila stro- kovna predavanja in so razni dunajski frizerji napravljali moderne in zgodovins- ke frizure, za kar se je številno občins- tvo jako zanimalo. Ljubljanski frizerji so 15letnico svoje zadruge jako lepo prazno- vali in se tudi pri tej priliki prepričali, da živjajo občne simpatije. Pridobili so si jih sami kot dobri strokovnjaki in časti- vredni someščani.

— **Pevsko društvo „Ljub- ljana“** opozarja še jeden pot vse svoje člane na 20letnico pevskega dru- štva »Lira« v Kamniku ter da je od- hod iz Ljubljane v nedeljo v jutro z drž. kolodvora. Na slavnostnem koncertu pele se bodo pesni Vilharjeva »Na vrelu Bosne« z bariton solo (gosp. Polašek) in »Svoji k svojim«. Za te dve pesmi vršila se bode v petek dne 5. t. m. ob 8. skušnja v »Narodnem domu«.

— **Pevskega društva „Ljub- ljana“** veselica, katera se je vršila v nedeljo, dne 31. avgusta t. l. v restavraciji »Švicarija«, bila je jako dobro obiskana, kar je pripomoglo k jako lepemu gmo- tnemu vspehu. Kar se pa tiče petja in za- bave, nadkrilila je ta veselica vse dose- danje in more se le čestitati vrlému zboru, katerega, kakor smo se zopet prepričali, jako spretno vodi sedanji društveni ka- pelnik gosp. prof. Dekleva. Prekrasni Vilharjev zbor z bariton-solom »Na vrelu Bosne« bil je izvajal tako pre- cizno, da je h koncu zaoril frenetičen aplavz, kateri ni hotel prenehati preje, dokler se ni ponavljal. K prekrasnemu vspehu pa je pripomogel v prvi vrsti g. Polašek, ki je svoj solo vprav dobro pel. Navdušeno je pa bil tudi že ob na- stopu aklamiran društveni četverspev, obstoječ iz gospodov: Jakoba Zalaz- nika, Srečkota Potnika, Avgusta Pola- ška in J. Selaka in moral je vsako pesem ponoviti. S tem končalo je društvo svoje poletne veselice in ne moremo si kaj, da ne bi pripoznali prekrasnih vspe- hov, katere se je društvo pridobilo v zad- njem času. Pevska slavnost v Zagrebu in zadnja veselica dajejo nam jasen dokaz, da društvo očitno napreduje. Le tako vro naprej!

— **Ces. kr. priv. meščanska garda Kostanjeviška** priredi v ne- deljo dne 7. septembra t. l. v vrtnih pro- storih gostilne gospe Alojzije Severjeve v Kostanjevici vrtno veselico z godbo in petjem. Godbene točke proizvajajo godba meščanske garde v Kostanjevici. Začetek

ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 40 vin., za obitelj 1 K. Ker je čisti do- hodek namenjen za nakup godbenih in- strumentov, se preplačila hvaležno sprej- mejo.

— **Podružnica c. kr. kmetij- ske družbe na Dobravi pri Pod- nartu** priredi v nedeljo, dne 7. septem- bra 1902 v prostorih g. Antona Pogačnika v Podnartu veselico s tamburanjem, petjem, srečkanjem, deklamacijo in predstavo igre »Doktor Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček« (igrajo domači dijaki) ter prosto zabavo s plesom.

— **Narodna čitalnica v Žalcu** priredi v nedeljo, dne 7. septembra v dvo- rani gosp. F. Hodnika veselico s petjem in dramatično predstavo. Vpizorili se boste veseloigri »Uskok« in »Lokavi snu- bač«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Književnost.

— **Ljubljanski grad in promet s tujci** je naslov lični, z lepimi ilustra- cijami okrašeni brošuri, ki jo je natiskala tiskarna J. P. Lampreta v Kranju. Pisa- telj pojasnjuje, kake važnosti bi bilo za promet s tujci, če bi se ljubljanski grad primerno priredil in pozivlja Ljubljano, da osredotoči in organizira promet s tuici.

— **„Zvonček“.** List s podobami za slovensko mladino. Štev. 9. ima to-le vsebino: Slavko v prvih hlačah. Zložil L. Poljak. — Kadar stopimo. Spisal A. Rapč. — Ti skrateljški! Zložil Cv. Slavin. — Bled. Popisal in vpodobil Fr. Rojec. — Kdo je zapuščen? Zložil Cv. Slavin. — Kje počivajo Habsburžani? Spisal Domi- nicus. — V boj! Zložil Cv. Golar. — V žepu — luknja. Spisal Ivó Trošt. — Slo- vanske pravljice. Priobčuje Nik. Vrhov. — Ah, tja h koč! Zložil Andrej Rapč. — Junak. Zložil Fr. Žgur. — Pouk in za- bava. — Drobiz. — Tudi ta številka ima več slik. »Zvonček« priporočamo!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 3. septembra. Poslanska zbornica se snide 6. ali 7. oktobra.

Dunaj 3. septembra. Iz Rima se poroča, da vlada v Vatikanu velika nevolja, ker se češki katoliški shod v Kraljevem gradu ni izrekel za obno- vitev papeževe države.

Zagreb 3. septembra. Nemiri in izgredi se ponavljajo. Prikli- cano vojaštvo ni v stanu izgre- dov zabranjevati. Vsi mestni uradniki morajo opravljati službo po- licajev, a vendar so se zopet zgodile velike rabuke. Na Prilazu je neki stotnik Wittas streljal na izgred- nike. Ti so napravili barikado, ugas- nili svetilke in naskočili hišo. Govori se, da so dobili stotnika Wit- tasa v roke in ga ubili. Tudi se govori, da je neki profos nevarno ranjen. Če je ta profos identičen s stotnikom, ni še znano. Razburjenost je v mestu velikanska. Koliko so iz- gredniki napravili škode, se še ne ve. Nocoj so ponekod celo užgali. Tudi v raznih drugih krajih po Hr- vatski so se dogodili veliki iz- gredi proti Srbom, a detajliranih poročil še ni, ker vlada ne pusti od- pravljati dotičnih brzojavk.

Petrograd 3. septembra. Carica Aleksandra Teodorovna je povila mrtvo dete.

Berolin 3. septembra. Nemški cesar je prišel v Poznanj. Poljaki se sprejema niso udeležili, izvzemši du- hovščino, ki je prišla pod vodstvom svojih škofov.

Narodno gospodarstvo.

— **Mestna hranilnica ljub- ljanska.** Meseca avgusta 1902 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 794 strank 454.088 K 61 h, 735 strank pa dvignilo 285.729 K 18 h.

— **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** V mesecu avgustu t. l. je bilo vloženih pri »Ljubljanski kreditni banki« na vložne knjižice in na tekoči račun 633.154 K 93 h, vzdignjenih pa 888.519 K 17 h. Skupno stanje vlog je bilo koncem meseca avgusta t. l. 2.707.779 K 28 h.

— **Splošno kreditno društvo v Ljubljani** imelo je v mesecu avgustu prejemkov 105.087 K 68 h, izdatkov pa 103.480 K 56 h, torej skupnega prometa 208.568 K 24 h.

— **Mestna hranilnica v Kam- niku.** V mesecu avgustu 1902 je 106 strank vložilo 23.467 K 69 h, 50 strank dvignilo 12.315 K 57 h, 13 strankam se je izplačalo posojil 22.500 K, stanje vlog 520.633 K 39 h, stanje posojil 259.942 K 46 h, de- narni promet 73.439 K 47 h.

Borzna poročila.
Žitne cene v Budimpešti
dné 3. septembra 1902.

Terminal.			
Pšenica za oktober	za 50 kg	K	671
Rž " " oktober	" 50 "	"	597
Koruzna " september	" 50 "	"	537
Oves " oktober	" 50 "	"	545
Efektiv.			
Nespremenjeno.			

Darila.
Upravištvu našega lista je poslala:
Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospa Jelica Gutnikova 7 K 46 vin, nabranih povodom veselice Prostovoljnega gasilnega društva v Gornjem Ljubljani dne 31. avgusta t. l. — Živela!

Razširjeno domače zdravilo. Vedno večja povpraševanja po „Moll-ovem francoskem žganju in soli“ dokazujejo uspešni vpliv tega zdravila, zlasti koristnega kot bolešči utešujoče, dobro znano antirevmatično mazilo. V steklenicah po K 1.90. Po poštenu povzetju razpošilja to mazilo lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik na DUNAJU, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan s varnostno znamko in podpisom. 4 (12-12)

Se dobiva povsod!
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Crème
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Zahvala.
Banka „Slavija“ v Pragi je po svojem glavnem zastopu v Ljubljani poslala društvu „Radogoj“ podporo 200 kron, za kateri dar se v imenu društva izreka pristržna zahvala.
V Ljubljani, dné 2. septembra 1902.
Fran Žužek
t. č. blagajnik.

Umrli so v Ljubljani:
Dne 30. avgusta: Gvidon Hayne, c. in kr. major v p., 76 let, Poljanska cesta št. 8, kap. — Ivan Pregelj, strojevodja, 39 let, Martinova cesta št. 36, jetika.
Dne 31. avgusta: Meta Dachs, zasebnica, 90 let, Florjanske ulice št. 33, srčna hiba.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.3 m. Srednji srčni tlak 756.0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
2.	9. zvečer	737.5	19.6	sl. szahod	jasno	0.0 mm.
3.	7. zjutraj	738.9	13.6	brezvetr.	megla	
4.	2. popol.	737.4	26.1	sl. jug	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 20.8°, normalna: 16.7°.

Valentin Pin, nadučitelj, naznanja potrtega srca v svojem, v imenu svojega brata, sester in vsake vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je njihov iskreno ljubljani oče, oziroma stari oče, gospod

Peter Pin
bivši mizarški mojster

po kratkem, mučnem trpljenju danes, dne 2. septembra 1902, ob 1/3. uri popoldne v 84. letu, previden s sv. zakramenti za umirajočega, Bogu vdano in mirno v Gospodu zaspal. (2103)
Pogreb predraga ranjega bode jutri, v četrtek, dne 4. septembra t. l., ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 31, na pokopališče k sv. Krištofu. Sv. maše zadušnice brale se bodo v farni cerkvi č. oo. frančiškanov. Nepozabljivega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.
V Ljubljani, 2. septembra 1902.
Brez posebnih obvestil.

Zahvala.
Za vse pristržne dokaze sočutja o priliki boleznih in smrti mojega ljubega soproga, gospoda

Ivana Pregel
strojevodje državne železnice

izrekam tem potom vsem tolažilcem in darovalcem svojo najsrčnejšo zahvalo. Osebito pa se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem kakor tudi gg. železničarjem za spremstvo ranjega k večnemu počitku, dalje slav. pevskemu društvu „Ljubljana“ in društvu železničarjev za ganljivo petje ter darovalcem krasnih vencev. Iskrena zahvala bode vsem.
V Ljubljani, 3. septembra 1902.
(2098) **Frančiška Pregel.**

2 dijaka
se vsprejmeta. Postrežba reelna in strogo nadzorstvo. (2052-2)
Popraša naj se na Kongresnem trgu št. 6, I. nadstropje, nad vodo.

Blagajničarko in kuharico
sprejme
ljubljska restavracija.
Ponudbe pod št. 50 na upravištvu »Slov. Naroda«. (2096-1)

Gld. 6 Nedosežno
po svoji lepoti in natančnosti so moje pristne švicarske briljantne črne jeklene
Savonnet-remontoir-ure, dvojnat krite s trojnimi briljant-črnoklenimi pokrovi, z jako finimi, točnimi kolesi (triletno reelno jamstvo), s patent notranjo uravnavo kazalnikov, s kakor opal se bliščečo fondant-ciferno, okraj, kazalniki, obod in kronica so iz prstnega double-zlata. Te ure so vsled svoje elegantne opreme jako priljubljene in vsakdo jih rad nosi.
Cena z zavijem gld. 6.—
Briljant-črne-jeklene damske ure, odprte, v jako fini izpeljavi, gld. 7.—. K tem uram primerne gosposke in damske verige iz double-zlata z obeskom gld. 1.50. Pristna niklasta remontoir-ura gld. 3.—. Pristna silberin-remontoir-ura z dvojnimi pokrovom gld. 5.—. Razpošilja se po poštenu povzetju. Neugajajoče se zamenja ali se denar vrne, zatorej ni rizike.
Jožef Spiering
na Dunaju, I., Postgasse št. 2 c.
Velik ilustrovan cenik ur, verig, prstanov itd. gratis in franko. (1283-14)

Razglas.
Mestna hranilnica v Radovljici zgradi bode svoje poslopje, katero bode dovršiti letošnje leto vsaj do podstrešja, ter razpisuje tem potom

skupno zgradbo.
Stavbeni podjetniki naj pošljejo svoje pismene ponudbe do dné 10. septembra 1902 ravnateljstvu mestne hranilnice v Radovljici.
Načrti, proračun in pogoji so v hranilnični pisarni na vpogled.
Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici
dné 1. septembra 1902. (2095)

Naznanilo.
Na mestni nižji realki v Idriji se prične šolsko leto 1902/2, v katerem se otvori II. razred, dne 18. septembra s slovesno sv. mašo.
Sprejemni izpiti za vstop v I. razred bodo dne 16. septembra ob 8. uri dopoldne.
Učenci, ki želijo delati ta izpit, naj se oglašé v spremstvu svojih starišev ali njih namestnikov dne 14. septembra med 9. in 12. uro pri ravnateljstvu ter s seboj prinesó krstni list in obiskovalno spričevalo.
Vnanji učenci se k sprejemnim izpitom oglašé lahko tudi pismeno, ako pošljejo pravočasno gori navedeni listini.
V II. razred se bodo sprejemali učenci dne 16. in 17. septembra dopoldne. Pristojbine ni plačati nobene in tudi šolnine ni na zavodu.
V Idriji, dne 27. avgusta 1902.
(2082-2) **Ravnateljstvo.**

Od 1. septembra se zniža stanarina za 25%.
Zdravilišče Krapina-Toplice na Hrvatskem
od železniške postaje zagorjanske železnice „Zabok-Krapina-Toplice“ eno uro vožnje oddaljeno (omnibus k vsakemu vlaku), ostane
odprto do konca oktobra.
Vrelci, ki imajo po 30—35° toplote, so izredno lečilni pri protinu, revmi, ischias, nevralgiji itd. Izborno opremljeno zdravilišče, izvrstno sadje, mirno podnebje itd.

Naznanilo.
Na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice št. 10) se prične šolsko leto 1902/3 s slovesno službo božjo
dné 18. septembra 1902.
Na novo vstopajoči učenci se bodo vpisovali: v I. razred dné 15. septembra od 9.—12. ure, v ostale razrede dne 16. septembra od 9.—12. ure.
Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je javiti dné 17. septembra dopoldne.
Natančneja pojasnila se nahajajo v razglasilu v šolskem poslopju.
Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta od dné 28. avgusta 1894. l., št. 2354, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Crnomlju, Kranju, Novem mestu, Radovljici in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori na tukajšnji gimnaziji sprejemati le izjemoma v posebnem oziru vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta. (2099-1)
Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije.
V Ljubljani, dné 3. septembra 1902.

Učenec
se takoj sprejme v špecerijsko trgovino.
Poizve se v Spodnji Šiški št. 159.

Novo mesto!
1 ali 2 dijaka
sprejmeta se v boljši rodbini na stanovanje in hrano.
Naslov se izve v upravištvu »Slov. Naroda«. (2097-1)

Sprejme se
brivski pomočnik
zmožen slovenskega in nemškega jezika. Prednost imajo taisti, zmožni v lasničarskih delih. (2087-2)
Natančneje pri F. Zupanu, Turjaški trg št. 5, III. nadstropje na desno.

Anton Tranfič, Pulj.
Cenik
za gotov denar brez skonta ali po poštenu povzetju.
Primorska in otoška vina za hektl. kron

1. Bela vina, la.	52.—
2. Viško (Lissa) namiz. vino, belo la.	48.—
3. Dalmatinsko " " " la.	42.—
4. Istrijsko " " " la.	40.—
5. " " " la.	36.—
6. " " " la.	32.—
7. Dalmatinsko, rdeče (črno), la.	40.—
8. Opolje, rdeče la.	44.—
9. Istrski terrano, rdeč. la.	32.—
10. Istrsko namizno vino, la.	28.—
11. Šilher, namizno vino, jako fino	48.—
12. Oljčno olje	80.—

Sodi se ne zaračunajo, morajo pa se vrniti z izplačano voznino na železniško postajo Pulj. Cene je razumeti od žel. postaje Pulj, ako se naroči sod najmanj 56 litrov.
Ant. Tranfič
posestnik vinogradov. (2057-2)

Ces. kr. avstrijsko državne železnice.
Izvod iz voznega reda
veljaven od dne 1. junija 1902. leta.
Odhod iz Ljubljane j. št. kol. Proga čez Trbiš. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiš, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curin, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vari, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Krope. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiš, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novomestu in v Kočevju. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomestu, Kočevje. — Prihod v Ljubljano j. št. kol. Proga iz Trbiša. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiša. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curina, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnart-Krope. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejevic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal in Inomosta, Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane dr. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 9. uri 50 m in ob 10. uri 26 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano dr. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 5. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 5. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

V Šmartnem pri Litli je na prodaj
hiša
stoječa pod farovžem, obsegajoča dve sobi, dve kuhinji z vrtom in njivo. Zraven je tudi hlev in svinjak. Kupne pogoje, ki so zelo ugodni, pove lastnik **Ivan Mah v Šmartnem.** (2081-2)

Trgovskega pomočnika
za prodajalno s špecerijskim blagom in železnino, dobro izvežbanega v računstvu in knjigovodstvu, večkega slovenskega in nemškega jezika, zvestega v svojem poslu, držeč se hišnega reda, išče (2058-2)
Tomo Tollazzi v Dol. Logatci.

Najfinejši in najboljši čaj sveta
INDRA TEA.
Letošnji pridelek je ravnokar došel. Ponudbe za Avstro-Ogrsko sprejema (1973-5)
INDRA TEA IMPORT COMPANY, ZAGREB.

Vničujte muhe
najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-165)
Najboljše sredstvo je ameriški
Tanglefoot
ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.
Okolu 20 hl prav dobrega, naravnega ter garantiranega
slivovca
leta 1900 in kakih 40 prav dobro ohranjenih hrastovih
vinskih sodov
400—1300 litrov vsebine, proda podpisani po primerni ceni. (2101-1)
G. Lah v Ložu, via Rakek.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.